

Ministerie van Buitenlandse Zaken

HANDBOEK RUSLAND

ZAKEN DOEN MET RUSLAND, OMGAAN MET SANCTIES

Ministerie van Buitenlandse Zaken

i.s.m. het **Ministerie van Financiën**, het **Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat** en het **Ministerie van Economische Zaken**

Laatst bijgewerkt: oktober 2020 - Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend

Inhoudsopgave Handboek Rusland

Hoofdstuk 1 –	Definities en afkortingen	2
Hoofdstuk 2 –	RUSLAND: Sancties op de uitvoer (export)	5
Hoofdstuk 3 –	RUSLAND: Sancties op de invoer (import)	8
Hoofdstuk 4 –	RUSLAND: Financiële sancties op Rusland	9
Hoofdstuk 5 –	Krim en Sebastopol: Sancties op de uitvoer (export)	11
Hoofdstuk 6 –	Krim en Sebastopol: Sancties op de invoer (import)	13
Hoofdstuk 7 –	Krim en Sebastopol: Financiële sancties	14
Hoofdstuk 8 –	Gesanctioneerde personen en bedrijven	16
Hoofdstuk 9 –	Een aanvraag of melding bij de CDIU indienen	18
Hoofdstuk 10 –	Tegenmaatregelen Rusland	22
Hoofdstuk 11 –	Amerikaanse sancties	23
Hoofdstuk 12 –	Veelgestelde vragen	24
Hoofdstuk 13 –	Contactgegevens en adressen	28

Hoofdstuk 1 – Definities en afkortingen

Voor dit handboek zijn de belangrijkste definities:

Arctische wateren: gebieden ten noorden van de noordpoolcirkel (alleen offshore).

CDIU: Centrale Dienst voor In- en Uitvoer in Groningen.

Diepe wateren: water dieper dan 150m (500ft).

Dual-use goederen: (ook wel producten voor tweëerlei gebruik genoemd) producten, met inbegrip van programmatuur en technologie, die zowel een civiele als een militaire bestemming kunnen hebben, met inbegrip van alle goederen die voor niet-explosieve doeleinden gebruikt kunnen worden en op enige manier bijdragen in de vervaardiging van nucleaire wapens of andere nucleaire explosiemiddelen.

Dual-use Verordening: Verordening (EG) No. 428/2009 en de nieuwe bijlage 1382/2014 van 22 oktober 2014 te vinden in **bijlage 1**.

Economische middelen: activa van enigerlei aard, materieel of immaterieel, roerend of onroerend, die geen tegoeden vormen, maar kunnen worden gebruikt om tegoeden, goederen of diensten te verkrijgen.

Eindgebruikersverklaring/ End User Statement (EUS): Een eindgebruikersverklaring is een document waarin wordt verklaard dat de desbetreffende goederen (type en hoeveelheid vermelden) in het land van bestemming zullen worden ingevoerd voor eigen gebruik of voor gebruik door aldaar gevestigde afnemer(s) (naam en adres opgeven). Daarbij dient te worden vermeld voor welk gebruik de goederen bestemd zijn. Het is hier vooral van belang dat aangetoond wordt dat de goederen niet voor verboden- of militair eindgebruik bedoeld zijn.

Goederen: Goederen, artikelen, materieel, uitrusting, apparatuur, technologieën, programmatuur, software.

Geldovermaking:

- a) transactie die door een betalingsdienstaanbieder langs elektronische weg wordt uitgevoerd voor rekening van een betaler met de bedoeling bij een betalingsdienstaanbieder gelden beschikbaar te stellen voor een begunstigde, ongeacht of de betaler en de begunstigde een en dezelfde persoon zijn. De termen 'betaler', 'begunstigde' en 'betalingsdienstaanbieder' hebben dezelfde betekenis als in Verordening (EG) nr. 64/2007 in Richtlijn 2007/64/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 november 2007 betreffende betalingsdiensten in de interne markt (1);
- b) transactie langs niet-elektronische weg zoals contanten, cheques of betalingsopdrachten met de bedoeling gelden beschikbaar te stellen voor een begunstigde, ongeacht of de betaler en de begunstigde een en dezelfde persoon zijn.

Globale uitvoervergunning: vergunning die aan één specifieke exporteur voor één type of categorie dual-use goederen wordt verleend en die voor uitvoer naar één of meer met naam genoemde eindgebruikers en/of in één of meer met naam genoemde landen geldig kan zijn.

Individuele uitvoervergunning: vergunning die aan één specifieke exporteur voor één eindgebruiker of ontvanger in een derde land wordt verleend en betrekking heeft op één of meer dual-use goederen.

Militair eindgebruik:

- a) de verwerking in militaire producten die voorkomen op de EU gemeenschappelijke lijst (zie **bijlage 6**);

- b) het gebruik van productie-, test- of onderzoeksapparatuur en onderdelen daarvan, voor de ontwikkeling, de productie of het onderhoud van militaire producten die voorkomen op de EU gemeenschappelijke lijst (zie **bijlage 6**);
- c) het gebruik van onafgewerkte producten in een fabriek voor de fabricage van militaire producten die voorkomen op de EU gemeenschappelijke lijst (zie **bijlage 6**).

Militaire eindgebruiker:

Onder militaire eindgebruikers vallen:

- Leger en bewapende organisaties (waaronder reservestrijdkrachten, grensbewaking, kustwacht, beveiligingsbureaus en paramilitaire organisaties);
- Inlichtingendiensten en aanverwante organisaties;
- Ministerie van Defensie en aanverwante organisaties (met inbegrip van agentschappen/onderzoeksbureaus voor defensietechnologie);
- Ministeries van Binnenlandse Zaken en vergelijkbare ministeries die belast zijn met de binnenlandse veiligheid;
- Politie en andere wetshandavingsinstanties (waaronder instanties voor drugsbestrijding, terrorismebestrijding en cybercriminaliteit).

Rusland: Russisch grondgebied met inbegrip van zijn exclusieve economische zone en zijn continentaal plateau.

Sanctieverordening integriteit Oekraïne: EU Verordening 269/2014 van 17 maart 2014 - inclusief Wijzigingsverordeningen van latere datum (**bijlage 4**).

Sanctieverordening Krim/Sebastopol: EU Verordening 692/2014 van 18 december 2014 - inclusief Wijzigingsverordeningen van latere datum (**bijlage 3**).

Sanctieverordening Rusland: EU Verordening 833/2014 van 31 juli 2014 - inclusief Wijzigingsverordeningen van latere datum (**bijlage 2**).

Technische bijstand: elke technische steun in verband met reparaties, ontwikkeling, vervaardiging, assemblage, beproeving, onderhoud of enige andere technische dienst; technische bijstand kan de vorm aannemen van bijvoorbeeld instructies, advies, opleiding, overdracht van praktische kennis of vaardigheden of adviesdiensten, met inbegrip van mondelinge vormen van bijstand.

Tussenhandel diensten:

- a) het onderhandelen over of regelen van transacties met het oog op de verwerving, verkoop of levering van goederen en technologie, of van financiële en technische diensten, ook van een derde land aan een ander derde land, of
- b) het verkopen of aankopen van goederen en technologie, of van financiële en technische diensten, ook als zij zich in derde landen bevinden, met het oog op de overbrenging ervan naar een ander derde land;

Hoofdstuk 2 – RUSLAND: Sancties op de uitvoer (export)

Dit hoofdstuk behandelt de maatregelen die te maken hebben met exportbeperkingen.

Verbod uitvoer militaire goederen

Op Rusland is een wapenembargo van kracht. Het is verboden de goederen op de Gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen, dan wel onderdelen daarvan, direct of indirect te verkopen, te leveren of over te dragen aan of te exporteren naar natuurlijke personen of rechtspersonen, entiteiten of lichamen in Rusland of bestemd voor gebruik in Rusland. U vindt een link naar de Gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen in **bijlage 6** van dit handboek.

Wapenembargo's (in tegenstelling tot de overige sanctiemaatregelen) dienen in nationale regelgeving te worden vastgelegd. In Nederland is dat vormgegeven door de Sanctieregeling territoriale integriteit Oekraïne 2014. U vindt een link in **bijlage 7** van dit handboek.

Volgens Artikel 4.1 van de Sanctieverordening Rusland geldt ook een verbod op het geven van technische of financiële bijstand bij en het leveren van tussenhandeldiensten bij deze goederen.

Uitzonderingsclausule oude contracten

De hierboven genoemde verboden zijn niet van toepassing op transacties die voortvloeien uit een contract van vóór 1 augustus 2014.

Verbod uitvoer dual-use goederen [militair(e) eindgebruik(er)]

Het is volgens Artikel 2.1 van de Sanctieverordening Rusland verboden de dual-use goederen, direct of indirect te verkopen, te leveren of over te dragen aan of te exporteren naar natuurlijke personen of rechtspersonen, entiteiten of lichamen in Rusland of bestemd voor gebruik in Rusland indien deze goederen geheel of gedeeltelijk bedoeld zijn of kunnen zijn voor militair gebruik of voor een militaire eindgebruiker.

Wanneer de eindgebruiker het Russische leger is, worden dual-use goederen en technologie die dat leger aankoopt, geacht voor militair gebruik te zijn bestemd. Echter, ook wanneer dual-use goederen/technologie geheel of gedeeltelijk voor militair gebruik(er) bestemd zijn, valt die export onder het verbod. In de praktijk betekent dit dat dual-use goederen/technologie alleen naar Rusland kunnen worden uitgevoerd wanneer er geen risico bestaat op militair eindgebruik(er). Een dergelijk risico bestaat onder andere wanneer een eindgebruiker zowel civiele als militaire producten maakt, een bekende leverancier is voor de militaire industrie, de organisatie gelieerd is aan het Russische leger, etc.

Volgens Artikel 4.1 van de Sanctieverordening Rusland geldt ook een verbod op het geven van technische of financiële bijstand en het leveren van tussenhandel diensten met betrekking tot dual-use goederen die geheel of gedeeltelijk bedoeld zijn of kunnen zijn voor militair gebruik of voor een militaire eindgebruiker.

Uitzonderingsclausule oude contracten

Volgens Artikel 2.2 van de Sanctieverordening Rusland kan een vergunning worden verleend voor transacties die voortvloeien uit een contract van vóór 1 augustus 2014. Hierbij dient opgemerkt te worden dat verzoeken om een vergunning met de grootst mogelijke terughoudendheid beoordeeld zullen worden.

De diensten die onder het verbod van Artikel 4.1 vallen, zijn volgens Artikel 4.2 uitgezonderd wanneer die diensten voortvloeien uit een contract van vóór 1 augustus 2014.

Sinds oktober 2015 gelden er volgens artikel 4.2 bis en sinds januari 2017 volgens artikel 4.2 bis bepaalde uitzonderingen voor een aantal soorten brandstof voor raketten die vallen onder Europese ruimtevaartprogramma's in Rusland.

Goederen zijn geen militaire goederen of dual-use goederen, maar er zijn wel zorgen

Er is niet alleen controle op de uitvoer van goederen die op bijlage I van de Dual-use Verordening (428/2009, zie **bijlage 1**) of op de EU gemeenschappelijke militaire lijst (zie **bijlage 6**) voorkomen. De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking kan ook – indien daartoe aanleiding bestaat – voor de uitvoer van andere goederen een ad hoc vergunningplicht opleggen door middel van een catch-all-beschikking.

De autoriteiten kunnen gebruik maken van deze bevoegdheid uit *Artikel 4* van de Dual-use Verordening (**bijlage 1**) om een catch-all op te leggen op (in principe) niet vergunning plichtige goederen indien:

- a) er aanwijzingen bestaan dat de betrokken goederen bestemd zijn of kunnen zijn voor projecten van massavernietigingswapens of overbrengingsmiddelen daarvoor (zie *Artikel 4.1* van de Dual-use Verordening);
- b) deze goederen gebruikt kunnen worden voor 'militair eindgebruik' (zie *Artikel 4.2* van de Dual-use Verordening);
- c) de betrokken goederen bestemd zijn of kunnen zijn om gebruikt te worden als onderdelen van militaire goederen die op de EU-lijst van militaire goederen lijst voorkomen en die ten onrechte zonder vergunning zijn uitgevoerd (zie *Artikel 4.3* van de Dual-use Verordening). In een dergelijk geval wordt de exporteur hiervan mededeling gedaan.

Ook als u er zelf kennis van draagt dat de betrokken, in principe niet-vergunning plichtige, goederen die u wenst uit te voeren geheel of ten dele bestemd zijn voor één van de bovengenoemde doeleinden, dient u dit mede te delen aan het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Het Ministerie besluit of het nodig is dat voor de betrokken uitvoer een vergunning wordt vereist. Aangezien het opleggen van een catch-all-beschikking inbreuk kan maken op de rechtszekerheid, gaat de overheid zorgvuldig en terughoudend om met de bevoegdheid om in individuele gevallen een vergunningplicht op te leggen.

Verder kan de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking bij ministeriële regeling om redenen van openbare veiligheid of uit mensenrechtenoverwegingen een verbod instellen op, of een vergunning verplicht stellen voor de uitvoer van goederen die niet op de lijst van bijlage I van de Dual-use Verordening voorkomen.

Verbod uitvoer dual-use goederen [entiteiten bijlage IV]

Het is volgens *Artikel 2a.1* van de Sanctieverordening Rusland verboden dual-use goederen, direct of indirect te verkopen, te leveren of over te dragen aan personen of entiteiten genoemd op bijlage IV van de Sanctieverordening Rusland. Tevens geldt volgens *Artikel 2a.2* ook een zelfde verbod voor technische bijstand, tussenhandel-diensten, financiering, financiële bijstand en andere diensten, die verband houden met de levering, de fabricage, het onderhoud en het gebruik van bovengenoemde goederen en technologie.

Uitzonderingsclausule oude contracten

Volgens *Artikel 2a.3* van de Sanctieverordening Rusland vallen transacties die voortvloeien uit een contract van vóór 12 september 2014 en waarvoor een exportvergunning is verleend niet onder de verboden van *Artikelen 2a.1 en 2a.2*. Hierbij dient opgemerkt te worden dat een dergelijke vergunning nog steeds onder het verbod van *Artikel 2.1* kan vallen (militair(e) eindgebruik(er)).

Uitzonderingsclausule civiele lucht- en ruimtevaart, niet-militair eindgebruik(er)

Volgens *Artikel 2a.4* van de Sanctieverordening is het verbod, genoemd onder *Artikel 2a.1*, niet van toepassing op de verkoop, levering, overdracht of uitvoer van dual-use goederen en technologie die bestemd zijn voor: de civiele lucht- en ruimtevaart, niet-

militair gebruik en een niet-militaire eindgebruiker en het onderhoud en de veiligheid van de bestaande civiele nucleaire capaciteit binnen de EU.

Vergunningplicht uitvoer technologieën voor de olie-industrie

Het is volgens *Artikel 3* van de Sanctieverordening Rusland vereist om een vergunning aan te vragen voor het direct of indirect verkopen, leveren of overdragen aan en uitvoeren van de technologieën die zijn opgenomen in bijlage II van betreffende Verordening, ten behoeve van een natuurlijke persoon of entiteit in Rusland of een ander land, indien die uitrusting of technologie bestemd is voor gebruik in Rusland, met inbegrip van zijn exclusieve economische zone en zijn continentaal plateau. Deze vergunningplicht geldt ook wanneer uw contract van vóór 1 augustus 2014 is.

Wanneer deze technologieën bestemd zijn voor

- projecten aangaande de exploratie en productie van olie in diepe wateren (>150m),
- de exploratie en productie van olie in het offshore gebied ten noorden van de noordpoolcirkel (Arctische wateren), of
- schalieolieprojecten in Rusland,

zal de vergunningaanvraag op basis van *Artikel 3.5* van de Sanctieverordening Rusland worden afgewezen.

Uitzonderingsclausule oude contracten

Volgens *Artikel 3.5* van de Sanctieverordening Rusland kan een vergunning worden verleend voor transacties die voortvloeien uit een contract van vóór 1 augustus 2014.

Verbod bepaalde diensten voor de olie-industrie

Het is volgens *Artikel 3a.1* van de Sanctieverordening Rusland verboden om direct of indirect de onderstaande diensten te verstrekken ten behoeve van de diepzee-exploratie en -productie van olie, de exploratie en productie van olie in het offshore gebied ten noorden van de noordpoolcirkel of schalieolieprojecten in Rusland, met inbegrip van zijn exclusieve economische zone en zijn continentaal plateau:

- boringen;
- tests;
- metingen en afwerking van boorgaten;
- levering van gespecialiseerde drijvende installaties.

Uitzonderingsclausule oude contracten

Volgens *Artikel 3a.2* van de Sanctieverordening geldt bovengenoemd verbod niet voor transacties die voortvloeien uit een contract van vóór 12 september 2014.

Uitzonderingsclausule milieu

Volgens *Artikel 3a.3* van de Sanctieverordening geldt bovengenoemd verbod niet wanneer bovengenoemde diensten dringend noodzakelijk zijn in verband met ernstige en aanzienlijke gevolgen voor de gezondheid en de veiligheid van de mens of voor het milieu.

Hoofdstuk 3 – RUSLAND: Sancties op de invoer (import)

Dit hoofdstuk behandelt de maatregelen die te maken hebben met importbeperkingen.

Verbod invoer militaire goederen

Op Rusland is een wapenembargo van kracht. Het is verboden de goederen op de Gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen, dan wel onderdelen daarvan, direct of indirect in te voeren, te kopen, te vervoeren, over te dragen of geleverd te krijgen van natuurlijke personen of rechtspersonen uit Rusland.

U vindt een link naar de Gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen in **bijlage 6** van dit handboek.

Wapenembargo's (in tegenstelling tot de overige sanctiemaatregelen) dienen in nationale regelgeving te worden vastgelegd. In Nederland is dat vormgegeven door de Sanctieregeling territoriale integriteit Oekraïne 2014. U vindt een link in **bijlage 7** van dit handboek.

Volgens *Artikel 4.1* van de Sanctieverordening Rusland geldt ook een verbod op het geven van technische of financiële bijstand bij en het leveren van tussenhandel diensten bij deze goederen.

Uitzonderingsclausule

De hierboven genoemde verboden zijn niet van toepassing op de levering van reserveonderdelen en de verstrekking van diensten voor de instandhouding en veiligheid van binnen de Unie bestaande capaciteiten.

Hoofdstuk 4 – RUSLAND: Financiële sancties op Rusland

Voor de *Leidraad financiële sancties* van het Ministerie van Financiën, zie bijlage 8.

Verbod op overdraagbare effecten en geldmarktinstrumenten (aandelen en obligaties)

Het is volgens *Artikel 5.1* van de Sanctieverordening Rusland verboden, direct of indirect, overdraagbare effecten en geldmarktinstrumenten met een looptijd van meer dan 90 dagen die zijn uit gegeven na 1 augustus 2014, of met een looptijd van meer dan 30 dagen indien zij zijn uitgegeven na 12 september, aan te kopen, te verkopen, (tussen)handel hiervoor te verlenen of bijstand bij de uitgifte hiervan te verlenen, wanneer deze zijn uitgegeven door:

- a) een staatsbank als genoemd in bijlage III; of
- b) een bank buiten de EU die direct of indirect voor meer dan 50 % eigendom is van een staatsbank als genoemd in bijlage III; of
- c) een entiteit die handelt namens of op aanwijzing van een entiteit die is bedoeld onder b) of is genoemd in bijlage III.

Daarnaast verbiedt *Artikel 5.2* de directe of indirecte aankoop of verkoop van en de verlening van investeringsdiensten of bijstand voor en andere vormen van handel in overdraagbare effecten en geldmarktinstrumenten met een looptijd van meer dan 30 dagen, die zijn uitgegeven na 12 september 2014 door:

- a) entiteiten in de defensie-industrie, als vermeld in bijlage V;
- b) staatsoliebedrijven, als vermeld in bijlage VI;
- c) een entiteit buiten de Unie die direct of indirect voor meer dan 50 % in handen is van een entiteit bedoeld in punt a) of punt b), of
- d) een entiteit die handelt namens of op aanwijzing van een entiteit als bedoeld in punt a), punt b) of punt c)

Verbod op leningen

Tot slot verbiedt *Artikel 5.3* om na 12 september 2014 direct of indirect een regeling te treffen voor of deel uit te maken van een regeling voor nieuwe leningen of kredieten met een looptijd van meer dan 30 dagen ten behoeve van entiteiten als bedoeld in lid 1 of lid 2.

Uitzonderingen op het verbod op leningen

Op dit verbod zijn uitzonderingen geregeld in *Artikel 5.3*, onder a en b, en naderhand ook in *Artikel 5.4*.

In *Artikel 5.3*, onder a, is een uitzondering geregeld voor:

Leningen of kredieten die specifiek en welomschreven bedoeld zijn voor financiering voor toegestane in- of uitvoer van goederen en niet-financiële diensten tussen de EU en een derde staat, met inbegrip van de uitgaven voor goederen en diensten van enige derde staat die nodig zijn voor de uitvoering van de uit- of invoercontracten, en leningen die specifiek en welomschreven bedoeld zijn voor noodfinanciering om te voldoen aan de solvabiliteits- en liquiditeitscriteria voor in de EU gevestigde rechtspersonen die voor meer dan 50% in het bezit zijn van een in bijlage III bedoelde entiteit.

In *Artikel 5.3*, onder b, is een uitzondering geregeld voor:

Leningen of kredieten die als specifiek en welomschreven doel hebben noodfinanciering te bieden om te beantwoorden aan de solvabiliteits- en liquiditeitscriteria voor in de Unie gevestigde rechtspersonen wier eigendomsrechten voor meer dan 50 % eigendom zijn van een in bijlage III bedoelde entiteit.

In *Artikel 5.4* is een aanvullende uitzondering geregeld voor opnemingen of uitbetalingen op grond van een vóór 12 september 2014 gesloten contract. Die uitzondering geldt slechts als alle voorwaarden voor een dergelijke opneming of uitbetaling vóór 12 september 2014 zijn overeengekomen (en niet nadien gewijzigd). Zo moet voor die

datum alles zijn vastgelegd met betrekking tot de terugbetalingstermijn voor iedere opneming of uitbetaling, (de berekening van) de te betalen rente en het maximumbedrag. Verder moet vóór 12 september 2014 een contractuele vervaldatum zijn vastgelegd voor volledige terugbetaling en de afronding van het contract.

Hoofdstuk 5 – Krim en Sebastopol: Sancties op de uitvoer (export)

Verbod op uitvoer van goederen en technologie voor de volgende sectoren; vervoer, telecommunicatie, energie, prospectie, exploitatie en productie van olie, gas en minerale rijkdommen

Het is volgens *Artikel 2.1* van de Sanctieverordening Krim/Sebastopol verboden de in bijlage II vermelde goederen en technologie te verkopen, te leveren, over te dragen of uit te voeren aan natuurlijke personen of rechtspersonen, entiteiten of lichamen in de Krim of Sebastopol of voor gebruik in de Krim of Sebastopol.

Tevens geldt volgens *Artikel 2.12* een verbod op het verlenen van technische bijstand of tussenhandel diensten en het verstrekken van financiering of financiële steun in verband met de in bijlage II vermelde goederen en technologie aan natuurlijke personen of rechtspersonen, entiteiten of lichamen in de Krim of Sebastopol of voor gebruik in de Krim of Sebastopol.

Overgangsperiode

Volgens *Artikel 2.4* van de Sanctieverordening Krim/Sebastopol gelden bovenstaande verboden tot 21 maart 2015 niet voor transacties op grond van handelscontracten die zijn gesloten vóór 20 december 2014, mits de activiteit of transactie ten minste vijf werkdagen van tevoren is aangemeld bij de bevoegde autoriteit van de lidstaat waarin zij gevestigd zijn.

In hoofdstuk 9 staat beschreven hoe een melding kan worden gedaan.

Verbod op technische bijstand, tussenhandel diensten, bouwdiensten of ingenieursdiensten rechtstreeks verband houdend met infrastructuur

Het is volgens *Artikel 2.1* van de Sanctieverordening Krim/Sebastopol verboden technische bijstand, tussenhandel diensten, bouwdiensten of ingenieursdiensten te verlenen die rechtstreeks verband houden met infrastructuur in de Krim of Sebastopol in de sectoren vervoer, telecommunicatie, energie en prospectie, exploitatie en productie van olie, gas en minerale rijkdommen op basis van bijlage II ongeacht de herkomst van de goederen.

Overgangsperiode

Volgens *Artikel 2.2* van de Sanctieverordening Krim/Sebastopol gelden bovenstaande verboden tot 21 maart 2015 niet voor transacties op grond van handelscontracten die zijn gesloten vóór 20 december 2014, mits de activiteit of transactie ten minste vijf werkdagen van tevoren is aangemeld bij de bevoegde autoriteit van de lidstaat waarin zij gevestigd zijn.

Verbod op diensten direct verband houdend met toeristische activiteiten

Het is volgens *Artikel 2.1 en 2.2* van de Sanctieverordening Krim/Sebastopol verboden om diensten te verlenen die direct verband houden met toeristische activiteiten in de Krim of in Sebastopol en het is met name schepen die cruisediensten verrichten verboden om de in bijlage III vermelde havens binnen te varen of aan te doen. Dit verbod geldt voor schepen die de vlag van een lidstaat voeren en voor schepen die eigendom zijn van en onder operationeel gezag staan van een reder uit de Europese Unie of een marktdeelnemer uit de Unie die een algemene verantwoordelijkheid m.b.t. de exploitatie heeft. Deze verboden gelden niet waar het noodgevallen betreft. In dergelijke gevallen dient de bevoegde autoriteit binnen vijf dagen in kennis te worden gesteld van het binnenvaren of aandoen van een haven.

Overgangsperiode

Volgens *Artikel 4.4* van de Sanctieverordening Krim/Sebastopol gelden bovenstaande verboden tot 21 maart 2015 niet voor transacties op grond van handelscontracten die zijn gesloten vóór 20 december 2014, mits de activiteit of transactie ten minste vijf werkdagen van tevoren is aangemeld bij de bevoegde autoriteit van de lidstaat waarin zij gevestigd zijn.

Hoofdstuk 6 – Krim en Sebastopol: Sancties op de invoer (import)

Het is volgens *Artikel 2* van de Sanctieverordening Krim/Sebastopol verboden goederen met een oorsprong uit de Krim of Sebastopol in te voeren.

Tevens geldt volgens *Artikel 2* een verbod op het rechtstreeks of onrechtstreeks verstrekken van financiering of het verlenen van financiële bijstand –inclusief verzekeringen en herverzekeringen– in verband met de invoer van goederen met een oorsprong uit de Krim of Sebastopol in te voeren.

Hoofdstuk 7 – Krim en Sebastopol: Financiële sancties

Verbod op investeringen in de sectoren vervoer, telecom en energie

Verbod op investeringen

Op grond van *Artikel 2* van de Sanctieverordening Krim/Sebastopol geldt een verbod op:

- a) het verwerven of vergroten van een deelneming in vastgoed in de Krim of in Sebastopol;
- b) het verwerven of vergroten van een deelneming in entiteiten die zijn gevestigd in de Krim of in Sebastopol, met inbegrip van de volledige verwerving van dergelijke entiteiten, of de verwerving van aandelen en andere effecten die een deelnemingsrecht vertegenwoordigen;
- c) het verstrekken van of het deelnemen aan regelingen voor het verstrekken van leningen of kredieten, of het anderszins verstrekken van financiering, met inbegrip van eigen vermogen, aan een entiteit in de Krim of in Sebastopol, of met de expliciete bedoeling dergelijke entiteiten te financieren;
- d) de oprichting van een joint venture in de Krim of in Sebastopol of met een entiteit in de Krim of in Sebastopol;
- e) het verrichten van investeringsdiensten die direct gerelateerd zijn aan de activiteiten als bedoeld in de punten a) tot en met d).

Definitie investeringsdiensten

Investeringsdiensten als bedoeld in onderdeel e) zijn gedefinieerd als:

- i) het ontvangen en doorgeven van orders met betrekking tot één of meer financiële instrumenten;
- ii) het uitvoeren van orders voor rekening van cliënten;
- iii) het handelen voor eigen rekening;
- iv) portefeuillebeheer;
- v) beleggingsadvies;
- vi) het overnemen van financiële instrumenten en/of plaatsen van financiële instrumenten met plaatsingsgarantie;
- vii) het plaatsen van financiële instrumenten zonder plaatsingsgarantie;
- viii) elke dienst met betrekking tot de toegang tot handel op een gereguleerde markt of handel op een multilaterale handelsfaciliteit.

(Deze definitie is afgeleid van Richtlijn 2004/39/EG, ofwel de Markets in Financial Instruments Directive (MiFID), zie deel A van bijlage I bij die richtlijn.)

Uitzondering: nakoming oude verplichtingen

Op dit verbod geldt een uitzondering voor de nakoming van verplichtingen die voortvloeien uit contracten die vóór 20 december 2014 zijn gesloten, of uit aanvullende contracten die nodig zijn voor de uitvoering van deze contracten, mits de bevoegde autoriteit daarvan ten minste vijf werkdagen van tevoren in kennis werd gesteld. Dit is in Nederland de Minister van Financiën (zie *Artikel 2* van de Sanctieregeling inlijving Krim en Sebastopol 2014). In hoofdstuk 9 staat beschreven hoe een melding kunt doen, in hoofdstuk 13 kan u de contactgegevens van het Ministerie van Financiën vinden.

Verbod op financieren/financiële bijstand

In *Artikel 2.2* is een verbod geregeld op:

[...]

- b) het direct of indirect verstrekken van financiering of financiële bijstand in verband met de in bijlage II opgesomde goederen en technologie aan natuurlijke personen, rechtspersonen, entiteiten of lichamen in de Krim of in Sebastopol of voor gebruik in de Krim of in Sebastopol.

In de bedoelde bijlage II is een lijst opgenomen van goederen en technologieën in de volgende sectoren:

- i) vervoer;
- ii) telecommunicatie;
- iii) energie;
- iv) onderzoek, exploratie en productie van olie, gas en minerale rijkdommen.

Algemene uitzonderingen op basis van vergunning

Op deze verboden *in Artikelen 2 bis en 2 ter* zijn ingevolge *Artikel 2 sexies* uitzonderingen mogelijk, met vergunning van de Minister van Financiën, indien bepaalde activiteiten nodig zijn voor, kort gezegd:

- diplomatiek verkeer;
- medische diensten;
- onderwijs- of zorginstellingen;
- de veiligheid van bestaande infrastructuur;
- de bescherming van het milieu of de gezondheid van de mens.

(Voor uitzonderingen op niet-financiële sancties is de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking bevoegd.)

Hoofdstuk 8 – Gesanctioneerde personen en bedrijven

Bedrijven en personen op bijlage I van de Sanctieverordening integriteit Oekraïne

Artikel 2.1 van de Sanctieverordening integriteit Oekraïne bepaalt dat alle tegoeden en economische middelen worden bevroren die toebehoren aan, eigendom zijn van, in het bezit zijn van of onder zeggenschap staan van de personen, entiteiten en lichamen die in bijlage I zijn vermeld.

Artikel 2.2 stelt verder dat er geen tegoeden of economische middelen direct of indirect ter beschikking mogen worden gesteld aan of ten behoeve van de in bijlage I genoemde natuurlijke personen, rechtspersonen, entiteiten of lichamen.

De term 'economische middelen' is breed gedefinieerd, en houdt in de praktijk in: alles wat waarde heeft. Dit betekent dat u op basis van *Artikel 2* niet mag handelen met een entiteit die op bijlage I staat. U kunt dus geen goederen, diensten, tegoeden, etc. beschikbaar stellen aan zo'n entiteit. Ook kunt u geen goederen, diensten, tegoeden, e.d. van zo'n entiteit ontvangen.

Let op! Bijlage I van de Sanctieverordening integriteit Oekraïne wordt in de praktijk geregeld geactualiseerd om nieuwe entiteiten op lijst te plaatsen.

De EU verschaft een actueel overzicht van alle door de EU gesanctioneerde personen en entiteiten, die op enige EU Sanctieverordening genoemd zijn, zie hiervoor **bijlage 5** van dit document.

Bedrijven en personen NIET op bijlage I van Sanctieverordening integriteit Oekraïne (indirect ter beschikking stellen)

Ook het indirect ter beschikking stellen van tegoeden en economische middelen (goederen) aan personen, rechtspersonen, entiteiten of lichamen vermeld op bijlage I is in beginsel verboden. Hiervoor geldt als volgt:

1. Het is verboden om indirect, bijvoorbeeld via een derde partij of derde land, tegoeden of economische middelen aan of ten behoeve van een gesanctioneerde persoon of entiteit te leveren.

2. Het aanbieden van tegoeden of economische middelen aan niet-gesanctioneerde personen of entiteiten die eigendom zijn van of gecontroleerd worden door een gesanctioneerde persoon of entiteit zal in beginsel worden beschouwd als het indirect ter beschikking stellen aan die gesanctioneerde persoon of entiteit, tenzij op redelijke wijze kan worden vastgesteld dat de betrokken tegoeden of economische middelen niet zullen worden gebruikt door of ten goede komen aan die gesanctioneerde persoon of entiteit. Deze vaststelling gebeurt op een case-by-case basis met behulp van een op risico gebaseerde aanpak, waarbij rekening wordt gehouden met alle relevante omstandigheden waaronder onderstaande criteria:

(a) de datum van de aanvang en de aard van de contractuele banden tussen de betrokken entiteiten (bijvoorbeeld verkoop-, inkoop-, of distributiecontracten);

(b) de relevantie van de activiteiten van de niet-gesanctioneerde entiteit voor de gesanctioneerde entiteit;

(c) de kenmerken van de economische middelen die ter beschikking worden gesteld, zoals het mogelijke praktische nut voor, en het gemak van overdacht naar, de gesanctioneerde entiteit.

3. Wanneer een gesanctioneerde partij meer dan 50% van de aandelen heeft van een niet-gesanctioneerde partij wordt zeggenschap door de gesanctioneerde partij verondersteld en valt een transactie dus in beginsel onder het verbod. Ook wanneer een

gesanctioneerde partij op een andere manier zeggenschap (denk aan preferente aandelen) of controle (denk aan recht om bestuurders te benoemen) heeft over een niet-gesanctioneerde partij valt dit in beginsel onder het verbod.

4. Om het praktisch nut en overdraagbaarheid van economische middelen voor een gesanctioneerde entiteit vast te stellen spelen onder andere de volgende criteria een rol:

- (a) bruikbaarheid door gesanctioneerde partij;
- (b) overdraagbaarheid;
- (c) mogelijkheid om waarborgen te stellen dat economische middelen niet door gesanctioneerde entiteit worden gebruikt.

5. Het ter beschikking stellen van tegoeden en economische middelen aan een niet-gesanctioneerde entiteit wordt niet gezien als het indirect ter beschikking stellen aan een gesanctioneerde entiteit wanneer dit tegoed of economisch middel enkel en alleen wordt gebruikt door de niet-gesanctioneerde persoon of entiteit om winst te genereren die later eventueel voor een deel zou kunnen worden uitgekeerd aan een gesanctioneerde aandeelhouder.

6. Een niet-gesanctioneerde entiteit wordt geacht eigendom te zijn van een gesanctioneerde persoon of entiteit wanneer deze laatste een belang van meer dan 50% in de niet-gesanctioneerde entiteit heeft. Een niet-gesanctioneerde entiteit wordt geacht gecontroleerd te worden door een gesanctioneerde persoon of entiteit wanneer deze laatste beslissende zeggenschap heeft over die niet-gesanctioneerde entiteit. Eigendom en controle gaan zodoende vaak samen, maar kunnen onafhankelijk van elkaar bestaan.

7. Tegoeden zijn naar hun aard altijd van nut voor en overdraagbaar aan een gesanctioneerde persoon of entiteit. Dat betekent dat in beginsel het ter beschikking stellen van tegoeden aan een niet-gesanctioneerde persoon of entiteit die eigendom is of gecontroleerd wordt door een gesanctioneerde persoon of entiteit verboden is.

Van bedrijven wordt verwacht dat zij weten wie hun klant is. Zo kunnen bedrijven proberen te achterhalen of ze niet direct of indirect goederen ter beschikking stellen aan deze personen, rechtspersonen, entiteiten of lichamen. Een leverantie aan een bedrijf in Rusland, bijvoorbeeld, dat niet is vermeld op bijlage I van de Sanctieverordening integriteit Oekraïne, kan toch niet zijn toegestaan als uit enig onderzoek blijkt dat het moederbedrijf op bijlage I is genoemd. U kunt bijvoorbeeld zoeken naar eigendomsverhoudingen via internet zoekpagina's en in jaarrapporten.

Uitzonderingen en veranderingen lijsten

Onder bepaalde voorwaarden kunnen bevroren tegoeden en economische middelen worden vrijgegeven. Zie hiervoor *Artikelen 4-6* van de Sanctieverordening integriteit Oekraïne.

Let op! De bijlage I van de Sanctieverordening integriteit Oekraïne wordt in de praktijk geregeld geactualiseerd om nieuwe entiteiten op de lijst te plaatsen.

De EU verschaft een actueel overzicht van alle door de EU gesanctioneerde personen en entiteiten, die op enige EU Sanctieverordening genoemd zijn, zie hiervoor **bijlage 5** van dit document.

Hoofdstuk 9 – Een aanvraag of melding bij de CDIU indienen

Indelingsverzoek

Wij benadrukken uw eigen verantwoordelijkheid in de omgang met de sanctieregelgeving. Controleer de goederen- en entiteitenlijsten en overige maatregelen grondig alvorens over te gaan tot uitvoer of invoer naar Rusland. Leg uw vragen slechts voor aan de CDIU indien u hier zelf niet uitkomt.

Als u het lastig vindt om vast te stellen of uw transactie onder de sancties valt, kunt u een indelingsverzoek indienen bij de CDIU. U kunt het indelingsverzoekformulier vinden op de website van de CDIU of via onderstaande link. U dient hierbij wel uw eigen analyse toe te voegen.

Formulier Indelingsverzoek:

https://download.belastingdienst.nl/douane/docs/aanvraag_indelingsverzoek_iud0361z3folre.pdf

Alleen aan de hand van het geëigende formulier zal de CDIU een indelingsverzoek behandelen. Gezien de vele aanvragen zullen andere vormen van verzoeken niet in behandeling worden genomen.

Als de goederen niet onder sancties vallen, ontvangt u een verklaring dat de goederen niet vergunningplichtig zijn.

Ontheffingsverzoek, vergunningaanvraag of sondage

Als uw goederen onder een vergunningplicht vallen kunt u een sondage of, afhankelijk van de bijlage, een ontheffing of vergunningaanvragen bij de CDIU. Dit kan allemaal met hetzelfde formulier. U kunt het formulier vinden op de website van de CDIU of via onderstaande link.

Formulier vergunningaanvraag:

https://download.belastingdienst.nl/douane/docs/aanvraag_vergunning_uit_doorvoer_strategische_goederen_iud0291z5folre.pdf

Proefaanvraag (sondage)

Indien u als exporteur (alvorens commerciële verplichtingen aan te gaan) een indicatie wilt hebben of u een dergelijke vergunning of ontheffing zult krijgen, kunt u alvast 'sonderen'. Het antwoord op een sondage is een indicatie van de Nederlandse exportcontrole autoriteiten of onder de huidige omstandigheden een aanvraag voor een vergunning of ontheffing van de in de sondage opgegeven goederen aan de opgegeven eindgebruiker positief of negatief zou worden beoordeeld. Het kan soms kostbaar of tijdrovend zijn om een contract af te sluiten, en het zou jammer zijn als na uw inspanningen de vergunning of ontheffing geweigerd wordt. Uiteraard wordt de/het uiteindelijke vergunningaanvraag of ontheffingsverzoek beoordeeld op het moment van de aanvraag en blijft de sondage slechts een momentopname.

Meerdere transacties onder één contract

Een contract kan bestaan uit meerdere leveringen. Als alle leveringen om dezelfde goederen gaan en naar dezelfde eindgebruiker, dan kunt u de te leveren goederen optellen en hier een vergunning of ontheffing voor aanvragen. Als het om verschillende goederen of eindgebruikers gaat, is wel voor elke goederentransactie een aparte autorisatie nodig.

Internationale aspecten

Ontheffingen, vergunningen, sondages en indelingsverzoeken moeten worden aangevraagd bij de bevoegde autoriteiten van de lidstaat waar de exporteur is gevestigd, ongeacht of de goederen, al dan niet van oorsprong uit de Unie, zich in een ander land bevinden.

De documenten zijn in de gehele Europese Unie geldig.

De Sanctieverordeningen hebben rechtswerking:

1. op het grondgebied van de Unie, met inbegrip van haar luchtruim;
2. aan boord van vliegtuigen of vaartuigen die onder de rechtsbevoegdheid van een lidstaat vallen;
3. op alle zich op of buiten het grondgebied van de Unie bevindende natuurlijke personen die onderdaan van een lidstaat zijn;
4. op alle volgens het recht van een lidstaat erkende of opgerichte rechtspersonen, entiteiten of lichamen;
5. op alle rechtspersonen, entiteiten of lichamen ten aanzien van alle geheel of gedeeltelijk binnen de Unie verrichte zakelijke transacties.

Een dochterbedrijf gevestigd buiten de EU, opgericht volgens het recht van een land dat geen lid is van de EU, is in beginsel niet gehouden aan de maatregelen in de Sanctieverordening, behalve als de EU vestiging betrokken is bij de activiteiten.

EU-paspoorthouders zijn gebonden aan de maatregelen in de Sanctieverordeningen, zelfs als zij zich niet op het grondgebied van de EU bevinden. Nederlandse medewerkers van (en medewerkers met een andere EU-nationaliteit) uw (dochter)bedrijf in het buitenland kunnen dus ook worden gehouden aan de in Nederland geldende sanctiemaatregelen.

Onder het Nederlandse strafrecht kunnen strafbare feiten worden gepleegd door natuurlijke personen en rechtspersonen. Wie uiteindelijk verantwoordelijk zal worden gehouden voor een strafbaar feit zal afhangen van de verdeling van bevoegdheid, besluitvorming, beheer, en controles binnen een bedrijf.

Melding

Als u op grond van de Sanctieverordening een melding moet doen dient u deze in te dienen bij de CDIU. Dit kan met het vergunningaanvraagformulier. U kunt het formulier vinden op de website van de CDIU of via deze link:

https://download.belastingdienst.nl/douane/docs/aanvraag_vergunning_uit_doorvoer_strategische_goederen_iud0291z5folre.pdf.

Wat kunt u verwachten?

De CDIU en betrokken ministeries hebben het druk met deze uitgebreide sancties. Hoewel de capaciteit bij de CDIU is uitgebreid, is het mogelijk dat aanvragen langer dan verwacht in behandeling zijn.

Wij hopen u binnen 8 weken antwoord te kunnen geven. Aanvragen die simpel zijn, zoals aanvragen voor een verklaring van *niet-vergunningplichtig* voor goederen die duidelijk niet vergunningplichtig zijn, zullen sneller kunnen worden beantwoord. De behandeling van aanvragen waarbij onduidelijk is of een eindgebruiker ze wel mag ontvangen of van aanvragen waarbij niet snel duidelijk is of de goederen verboden of vergunningplichtig zijn, kan een aanvraag meer tijd vragen. Ook als andere lidstaten een vergelijkbare vergunningaanvraag of ontheffingsverzoek eerder hebben afgewezen, zal een verzoek langer duren omdat Nederland eerst contact moet opnemen met dat andere land.

N.B. Om te voorkomen dat aanvragen lang in behandeling zijn, is het zeer belangrijk dat de informatie die u inlevert duidelijk, compleet en leesbaar is.

Wij benadrukken uw eigen verantwoordelijkheid in de omgang met de sanctieregelgeving. Controleer de goederen- en entiteitenlijsten en overige maatregelen grondig alvorens over te gaan tot uitvoer of invoer. Een eerste controle kunt u laten uitvoeren door middel van de 'company check'. De Nederlandse ambassade in Moskou kan deze op verzoek van Nederlandse bedrijven uitvoeren aangaande Russische bedrijven. Meer informatie over de company check vindt u op de website van de Rijksoverheid of via deze link <https://www.rvo.nl/onderwerpen/internationaal-ondernemen/landenoverzicht/rusland/hulp-bij-zakendoen/company-check-rusland>

Leg uw vragen slechts voor aan de CDIU indien u hier zelf niet uitkomt.

Voor meer informatie over hoe vergunning- en ontheffingsaanvragen worden behandeld, zie het Handboek Strategische Goederen en Diensten, hoofdstuk 5. Het Handboek Strategische Goederen en Diensten staat op de website:
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2006/10/23/handboek-strategische-goederen>

Hoofdstuk 10 – Tegenmaatregelen Rusland

Als gevolg van de internationale sancties op Rusland heeft Rusland tegenmaatregelen afgekondigd. Dit is Russische regelgeving. Daarom is het lastig voor de Nederlandse overheid om hier over tijdig en accuraat informatie te verschaffen.

Dit handboek doet wel een poging om zoveel mogelijk accurate informatie over de Russische tegenmaatregelen te verschaffen.

Door de Russische importverboden kunt u bepaalde producten uit de land- en tuinbouwsector niet naar Rusland exporteren. Het gaat om:

- vlees en vlees(bij)producten;
- vis, vis(bij)producten en schaaldieren;
- melk- en zuivelproducten;
- groenten, fruit en noten;
- zout (toegevoegd per 1 november 2016);
- levende varkens (toegevoegd per 25 oktober 2017);
- dierlijke oliën en vet (toegevoegd per 25 oktober 2017);

U kunt meer informatie over de actuele stand van zaken vinden via deze site van de RVO: <https://www.rvo.nl/onderwerpen/internationaal-ondernemen/landenoverzicht/rusland/sancties-rusland/importverbod-rusland>

Van de feitelijke situatie is uw brancheorganisatie waarschijnlijk ook goed op de hoogte. Op basis van de huidige Russische tegenmaatregelen kunt u dan denken aan: De zuivelsector naar NZO (Ned. Zuivel Organisatie), het Productschap voor Zuivel, Frugiventa, LTO glaskracht, Nederlandse fruittelersorganisatie (NFO) en COV (Centrale Organisatie voor de Vleessector).

Hoofdstuk 11 – Amerikaanse sancties

Bedrijven dienen zelf vast te stellen of zij onder de Amerikaanse sancties vallen. De Nederlandse overheid heeft hier geen formele rol in en laat het aan bedrijven om af te wegen hoe zij hiermee omgaan. Meer informatie dient u ook zelf bij de Amerikaanse autoriteiten op te vragen.

Meer informatie over het Amerikaanse sanctiebeleid vindt u bij het U.S. Department of the Treasury (zie www.treasury.gov), Office of Foreign Assets Control.

Waar vind ik de benodigde formulieren?

Zie hiervoor *hoofdstuk 9*.

Ik wil goederen exporteren naar Rusland. Wat moet ik doen?

Wanneer u naar Rusland wilt exporteren, kunt u de (technische) specificaties van uw goederen vergelijken met de producten op de goederenlijsten om te kijken of uw goederen vergunningplichtig, verboden of toegestaan zijn. De goederenlijsten vindt u in de bijlagen van de verschillende Verordeningen (bijlage 2).

Let op: Voor een lijst met dual-use goederen, zie bijlage I van de Dual-use Verordening (428/2009, zie bijlage 1).

Mocht u nog vragen hebben over de indeling van de goederen, dan kan de CDIU u verder helpen de goederen in te delen. Van het bedrijf verwacht de CDIU wel dat u zelf een grondige eerste inschatting doet.

Wanneer u twijfels hebt over de ontvanger of eindgebruiker, kunt u dit ook middels een indelingsverzoek aan de CDIU voorleggen.

Voor vragen over de procedure bij een vergunningaanvraag kunt u terecht bij de CDIU.

Ik wil goederen exporteren naar de Krim en Sebastopol. Wat moet ik doen?

Wanneer u naar de Krim en Sebastopol wilt exporteren, kunt u de (technische) specificaties van uw goederen vergelijken met de producten op de goederenlijsten om te kijken of uw goederen vergunningplichtig, verboden of toegestaan zijn. De goederenlijsten vindt u in de bijlagen van de verschillende Verordeningen (bijlage 3).

Mocht u nog vragen hebben over de indeling van de goederen, dan kan de CDIU u verder helpen de goederen in te delen. Van het bedrijf verwachten we wel dat u zelf een grondige eerste inschatting doet. Voor vragen over de procedure bij een vergunningaanvraag kunt u terecht bij de CDIU.

Wanneer en hoe doe ik een sondageverzoek?

Als u van plan bent om vergunningplichtig goederen uit te voeren, maar u wilt – vóór u verplichtingen aangaat - een indicatie hebben of u een vergunning zult krijgen, kunt u een zogeheten sondageverzoek indienen. Het antwoord op een sondage is een indicatie van de Nederlandse exportcontrole autoriteiten of onder de huidige omstandigheden een uitvoervergunning van die goederen naar die eindgebruiker positief of negatief zou worden beoordeeld. Uiteraard wordt de uiteindelijke vergunningaanvraag beoordeeld op het moment van de aanvraag en biedt de sondage dus geen garanties.

Gelden de maatregelen ook voor indirecte leveringen?

De verbodsbepalingen van de Verordening gelden ook voor indirecte leveringen, dus via een derde partij of via een ander land. Dit geldt ook voor de bepalingen voor technische bijstand en het beschikbaar stellen van financiële tegoeden of economische middelen. Ook het leveren aan een dochter van een op de lijst voorkomend bedrijf, wordt in beginsel gezien als een indirecte levering aan een geliste entiteit, tenzij de middelen niet bij de moeder terecht komen. Zie *hoofdstuk 8.2 Bedrijven en personen NIET op bijlage VIII en IX* voor meer informatie.

Welke bedrijven en personen staan op de Sanctieverordeningen?

De personen en bedrijven staan genoemd in de verschillende Sanctieverordeningen. De EU heeft een website waarop ALLE personen en entiteiten, die op enige EU Sanctieverordening genoemd zijn, staan weergegeven. U kunt deze website raadplegen om te bezien of een persoon of bedrijf door de EU gesanctioneerd is:

https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage_en/8442/Consolidated%20list%20of%20sanctions

Waar vind ik de EU Verordeningen in een andere taal?

De Verordeningen zijn in meerdere talen te raadplegen, deze kunt u vinden via: www.eur-lex.eu. Van elk document dat via www.eur-lex.eu wordt opgevraagd kunt u de Engelse versie opvragen door in de link van de webpagina 'NL' te vervangen door 'EN' (of andersom).

Vallen dochterbedrijven van EU bedrijven die in Rusland bij de Kamer van Koophandel staan ingeschreven onder de sancties?

Dit moet van geval tot geval bekeken worden. Bij die beoordelingen zijn de volgende zaken relevant:

- De EU sancties hebben rechtswerken op EU individuen, binnen en buiten de EU. EU personen die in Rusland werken, moet zich dus ook daar aan de EU sancties houden;
- De meeste sancties kennen het begrip, 'direct of indirect'. In dit geval betekent dit dat een EU bedrijf de sancties niet kan omzeilen door haar Russische dochter opdracht te geven bepaalde transacties uit te voeren die zij zelf onder de EU sancties niet mag uitvoeren. In de praktijk voldoen bijna alle bijkantoren hieraan (worden aangestuurd door EU moeder). Voor dochterondernemingen ligt het eraan in hoeverre het EU moederbedrijf betrokken is bij (de voorbereiding en aansturing van) de transacties.

Vallen diensten ook onder de sancties?

Ja, in het algemeen kan gesteld worden dat wanneer voor bepaalde goederen sancties worden afgekondigd (vergunningplicht of verbod) dit ook geldt voor bijbehorende technologie, technische assistentie en financiële diensten.

Hoe weet ik of een bedrijf een militaire eindgebruiker is?

Zie *Hoofdstuk 1*.

Wat is militair eindgebruik?

Zie *Hoofdstuk 1*.

Ik beschik reeds over een uitvoervergunning (individueel of globaal) voor de uitvoer van bepaalde dual-use goederen naar Rusland, de Krim of Sebastopol, is deze vergunning nog geldig?

Wanneer het gebruik van de uitvoervergunning leidt tot overtreding van de sancties is de het gebruik van de vergunning voor een dergelijke transactie verboden. Indien u over een globale vergunning beschikt kunt u de vergunning wel nog gebruiken voor die transacties die niet onder het verbod van de sanctiemaatregelen vallen. U dient per transactie dan te bezien of deze onder de sancties valt.

De goederen die ik wil uitvoeren staan op bijlage II van 833/2014. Moet ik nu een vergunning aanvragen, ook al weet ik dat de goederen niet gebruikt gaan worden voor projecten in de exploratie en productie van olie in diepe wateren, de exploratie en productie van olie in Arctische wateren, of schalieolieprojecten in Rusland?

Ja.

Als ik een vergunningaanvraag of een officieel verzoek indien, hoe lang moet ik dan op antwoord wachten?

We doen ons best uw verzoek zo snel mogelijk te behandelen, maar u dient rekening te houden met een termijn van tenminste 4 tot 8 weken. In zeer complexe gevallen kan de termijn van 8 weken ook worden overschreden.

Mijn bedrijf lijdt schade. Krijg ik een schadevergoeding van de overheid?

In beginsel bestaat er geen schadeloosstelling voor geleden schade door sancties. Voor bepaalde sectoren bestaat wel een tegemoetkoming voor geleden schaden. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) beschikt over de laatste status van deze regelingen.

Kan ik door mijn klant aansprakelijk worden gesteld voor het niet nakomen van contractuele verplichting als gevolg van de sancties?

Binnen de EU kunt u hier niet voor aansprakelijk worden gesteld.

Wat gebeurt er indien ik de sanctieregelgeving overtreed?

De overtreding van de sanctiewetgeving is een economisch delict. De strafbaarheidsstelling voor het overtreden van de sanctiewetgeving is geregeld via de Wet op de economische delicten, zie *Artikel 1* van deze wet.

Gelden er speciale regels voor de omgang met Russische kennisinstellingen?

Nee, hiervoor gelden dezelfde regels als voor andere Russische eindgebruikers.

Tot wanneer zijn de sancties op Rusland van kracht?

Het EU Raadsbesluit wordt halfjaarlijks bekeken. De bijbehorende EU Verordening (die rechtswerving heeft op EU burgers en bedrijven) heeft geen einddatum. De sancties hebben op dit moment dus geen einddatum. In het kort: het valt niet te voorspellen hoe lang de sancties op Rusland van kracht zullen blijven. Hetzelfde geldt voor verzwaaring of verlichting. Veel zal afhangen van de actuele ontwikkelingen in Oekraïne.

Wat betekent de zorgplicht voor bedrijven?

De zorgplicht voor bedrijven is één van de middelen om het risico dat leveringen naar Rusland worden doorgevoerd te verlagen. De zorgplicht gaat zo ver dat het bedrijf aandacht besteed moet hebben aan wie geleverd wordt en gedacht moet hebben aan het risico van omleiding. Een bedrijf dient dus navraag te hebben gedaan naar de eindgebruiker. Een eindgebruikersverklaring is hiervoor het meest voor de hand liggende instrument. Ook kan gebruik worden gemaakt van een kettingbeding in het verkoopcontract of de algemene voorwaarden. In dit beding kan een voorwaarde worden opgenomen dat de goederen niet worden doorgeleid naar een afnemer in Rusland indien dit niet is toegestaan onder de Europese Sanctieverordening.

U kunt jurisprudentie hierover vinden op <http://uitspraken.rechtspraak.nl/>.

Vergunning wapenuitvoer, Hoge Raad, 27 juni 1995 (99.763 E);

Vergunning wapenuitvoer, Rechtbank 's-Hertogenbosch, 1 juli 2008 (LJN: DB5800);

Vergunning wapenuitvoer, Gerechtshof te Leeuwarden, sector strafzaken, 12 februari 2003 (parketnummer: 24-000193-01).

Is een producent van militaire goederen ook een militaire eindgebruiker?

Nee. Leveren aan een producent van militaire goederen valt echter wel onder militair eindgebruik.

Valt een betalingstermijn van meer dan 30 dagen onder het verbod op het verstrekken van een lening met een looptijd van meer dan 30 dagen als bedoeld in Artikel 5.3 van Verordening 833/2014?

Een betalingstermijn wordt in beginsel niet beschouwd als een lening. Dit kan anders zijn, indien de betalingstermijn langer is dan gebruikelijk in de relevante sector of gebruikelijk in het handelsverkeer tussen betrokken partijen. Een ongebruikelijk lange betalingstermijn kan zodoende gelden als een verboden omzeiling van het bedoelde verbod op leningen met een looptijd langer dan 30 dagen.

Op het 'lening verbod' in Artikel 5.3 van Verordening 833/2014 geldt onder andere een uitzondering voor bepaalde handelsfinanciering.

Daarbij wordt tweemaal gerefereerd aan 'een derde staat'. Valt Rusland daar ook onder?

Ja.

De uitzondering voor handelsfinanciering ziet specifiek op handel tussen de EU en derde landen. Geldt die uitzondering ook voor handel tussen de EU en derde land A, als goederen uit derde land A de EU bereiken via derde land B?

Ja, de uitzondering geldt als duidelijk blijkt uit het handelscontract dat goederen of diensten afkomstig zijn uit of bestemd zijn voor de EU.

Geldt die uitzondering ook voor handel tussen derde land A en derde land B, als goederen uit derde land A via de EU derde land B bereiken?

Nee, de uitzondering geldt slechts voor handel met de EU als herkomst of bestemming van goederen of diensten. Het enkele feit dat goederen via de EU worden getransporteerd, volstaat niet voor toepasselijkheid van de uitzondering.

Hoofdstuk 13 – Contactgegevens en adressen

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)

Bezoekadres: Prinses Beatrixlaan 2
2595 CL Den Haag
Postadres: Postbus 93144
2509 AC Den Haag
Telefoon: T 088-042 4242
Sancties: <https://www.rvo.nl/onderwerpen/internationaal-ondernemen/landenoverzicht/rusland/sancties-rusland>

Belastingdienst/Douane Groningen/Centrale Dienst voor In- en Uitvoer(CDIU)

Bezoekadres: Kempkensberg 12, 9722 TB Groningen
Postadres: Postbus 30003
9700 RD Groningen
Telefoon: 088-151 2122
E-mail: DRN-CDIU.Groningen@belastingdienst.nl
Website: [CDIU Groningen](http://www.belastingdienst.nl/wet-en-verbod/cdiu-groningen)

Ministerie van Financiën

Bezoekadres: Korte Voorhout 7
Postadres: Postbus 20201
2500 EE Den Haag
Ter name van: Team Sancties, Directie Financiële Markten
Telefoon: 070-342 8000
E-mail: sancties@minfin.nl

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Bezoekadres: Rijnstraat 8
Postadres: Postbus 20061
2500 EB Den Haag
Telefoon: 070-348 5954
Website: Exportcontrole dual-use/militair: www.rijksoverheid.nl/exportcontrole
Website: Sancties (algemeen): www.rijksoverheid.nl/sancties

Belastingdienst/ Douane Groningen/ Team POSS

Bezoekadres: Kantoor Rotterdam
Laan op Zuid 45
3072 DB Rotterdam
Postadres: Postbus 3070
6401 DN Heerlen
Telefoon: 088-15 344 52
Website: <http://www.douane.nl/bibliotheek/handboeken/vgem>

Fiscale inlichtingen- en opsporingsdienst (FIOD)

Bezoekadres: Bernadottelaan 13-15
3527 GA Utrecht
Postadres: Postbus 19266
3501 DG Utrecht
Telefoon: 030-295 7600
Website: <https://www.fiod.nl/>

Bijlagen

N.B. Van elk document dat via www.eur-lex.eu wordt opgevraagd kunt u de Engelse versie opvragen door in de link van de webpagina 'NL' te vervangen door 'EN' (of andersom).

N.B. II Zie voor actuele stand Wijzigingsverordeningen onderstaande RVO website:

<https://www.rvo.nl/onderwerpen/internationaal-ondernemen/landenoverzicht/rusland/sancties-rusland>

Bijlage 1 - De EU Dual-use Verordening

EU-Verordening 428/2009: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:02009R0428-20161116&from=EN>

En de nieuwe bijlage 2019/2199: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32019R2199>

Bijlage 2 - De EU Sanctieverordening Rusland

EU-Verordening 833/2014: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0833&from=NL>

Gewijzigd met EU-Verordening 960/2014: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=OJ:JOL_2014_271_R_0002&from=NL

Gewijzigd met EU-Verordening 1290/2014: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=OJ:JOL_2014_349_R_0002&from=NL

Gewijzigd met EU-Verordening 2019/1163: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02014R0833-20190709>

Bijlage 3 – De EU Sanctieverordening de Krim en Sebastopol

EU-Verordening 692/2014: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0692&qid=1404287935550&from=NL>

en de aanvullende EU Verordening 825/2014: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0825&from=NL>

Gewijzigd met EU-Verordening 1351/2014: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R1351&from=NL>

Bijlage 4 – De EU Sanctieverordening betreffende beperkende maatregelen met betrekking tot acties die de territoriale integriteit, soevereiniteit en onafhankelijkheid van Oekraïne ondermijnen of bedreigen

EU-Verordening 269/2014: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:02014R0269-20171121&from=EN>

Gewijzigd met EU-Verordening 959/2014: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=OJ:JOL_2014_271_R_0001&from=NL

Gewijzigd met EU-Verordening 2020/1267: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32020R1267>

Bijlage 5 – Actueel overzicht alle door EU gesanctioneerde entiteiten

Om vast te stellen of een persoon of bedrijf op de Verordening staat, heeft de EU een website waar u kunt controleren of een bedrijf of persoon onder een sanctieregeling valt.

https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage_en/8442/Consolidated%20list%20of%20sanctions

Bijlage 6 – Gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen

Gemeenschappelijk standpunt 2008/944/GBVB:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2015:129:FULL&from=DE>

Bijlage 7 – Nationale sanctieregeling territoriale integriteit Oekraïne 2014

<https://wetten.overheid.nl/BWBR0034955/2018-08-30>

Bijlage 8 - Leidraad Financiële Sanctieregeling

In de Leidraad Financiële Sanctieregeling legt het Ministerie van Financiën uit hoe personen, bedrijven en organisaties om moeten gaan met financiële sancties.

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/08/12/leidraad-financiele-sanctieregeling>

Versiebeheer

<u>Versie</u>	<u>Wijzigingen</u>
26 aug 2014	Initiële versie
27 aug 2014	Redactionele wijzigingen
12 sept 2014	Additionele sancties op Rusland verwerkt in Handboek
12 sep 2014 COR	Redactionele wijzigingen: financiële hoofdstuk herschreven
23 sep 2014 COR	Redactionele wijzigingen: bepaalde links in bijlagen vervangen
09 dec 2014 COR	Redactionele wijzigingen: technische wijzigingen aangenomen op 4 december 2014 tav Vo 833/2014 en besluit 2014/512/GBVB
26 mei 2015	Redactionele wijzigingen: Verwerken Verordening 240/2015 (09/02/2015 Oekraïne) en Verordening 1351/2014 (18/12/2014 Krim/Sebastopol).
14 juli 2015	Verlenging sancties verwerkt: t/m 31 januari 2016
8 januari 2018	Redactionele wijzigingen
7 mei 2018	Redactionele wijzigingen: Toevoegen Company Check, bepaalde links in bijlagen vervangen
16 oktober 2020	Redactionele wijzigingen: Aanpassing hoofdstuk 10, bepaalde links in bijlage geactualiseerd